

Interpretación dun Urco

A historia do Urco

por LAURA PAZ FENTANES

O avó sempre dixo que cando era mozo aparecéraselle o Urco. Cando meu irmán e eu eramos uns cativos sempre nos agochabamos baixo as mantas cada vez que o avó contaba a historia. Tiñamos moito medo por como relataba o suceso. Unha noite, mamá foi coñecedora de que o avó nos narraba historias de medo e berroulle moito. Dende aquel entón el non volveu contarnos máis historias. Minto; si que nos contou historias por anos e anos, pero xa non eran as que realmente Miguel e eu queríamos ouvir. Eran os típicos contos que lle lían ó resto de compañeiros da clase e que todo o mundo coñecía, así que nunca volveu ser o mesmo.

Co paso dos anos meu irmán Miguel entrou na secundaria, así que deixou de vir tanto á casa dos avós e eu marchei para a universidade. O contacto co avó foise perdendo e iso é algo que agora xa non podemos mudar, nin eu, nin Miguel, nin ninguén. As cousas son como son. Non hai excusas. Se alguén fixo algo por manter o contacto foi o avó, que comprou “un deses cacharros que emiten ondas”, como el lle chamaba ó móbil. Coas ondas e con todo acabouno mercando para poder seguir falando con nós, que por aquel entón facía meses que non íamos de visita á aldea. A min chamábame todos os sábados, pero eu non lle collía todos os sábados.

O avó morreu. Disto fai dúas semanas. É unha desas situacións que te colle por sorpresa. Como se o realmente sorprendente non fose vivir eternamente. Supoño que, como é lóxico, non vivimos pensando nestas cousas fatídicas se non nos tocan de cerca. Un día estás vivindo a túa vida e de repente chámante para informarte dunha nova moi mala. Unha nova que por outro lado, e todo sexa dito, non agardas no máis

mínimo. Comezas a preguntar que que lle pasou, estaba todo ben, polo menos que ti soubeses, non tiña ningunha enfermidade, falaras con el facía dúas semanas, se cadra tres... Un día da túa vida normal saes do traballo, da escola... coma todos os días, pero este día en concreto non vas para a túa casa. Vas á casa do avó, onde o único que queda é a casa. Vas pensando que non só non te puidiches despedir del, non puidiches velo por última vez, senón que tampouco o viches en moitas outras ocasións nas que si tiveches a oportunidade. Porque che pesa tanto esta vez? A realidade é así. Pasa e xa está. Non hai nada que poidas facer para cambiala porque non tes os superpoderes dos protagonistas das historias que contaba o avó logo de que mamá lle prohibise contar as historias de medo. Quizais por iso sempre me gustou máis a historia do Urco que contaba o avó. Metía medo, como a realidade, pero permitíache descubrir que o que te protexía non eran as mantas, era a persoa.

Agardo que a estas alturas do conto non sigas esperando, estimado lector ou estimada lectora, que che conte a tan mencionada historia do meu avó. Esa historia só a podía contar el. O que aquí vou a contar é o meu propio encontro co Urco. Mais o “meu” Urco non é o mesmo có do avó. O meu Urco, de feito, nin me deixou velo. Colleu, chegou e arrasou cun ser que quero moito e que valorei pouco. Dar as cousas por sentadas, típico. Logo diso, colleu e foise, deixándome un baleiro que só poden paliar a memoria e os bos recordos.

O primeiro recordo que teño na miña vida é o avó contando a súa historia do Urco. O derradeiro recordo que teño do avó é de fai tres semanas facéndome unha videochamada na que falabamos dos vellos

tempos, da súa nenez, da miña e da de meu irmán, del contándonos a súa historia co Urco. Outro bo recordo foi cando acompañamos ó Migueliño no seu primeiro día de clase na primaria. O pobre ía moi nervioso por non coñecer a ninguén, mais o avó e eu sabiamos que pronto faría amigos, como máis tarde ocorreu. O que me fai lembrar ese momento non son os nervios de Miguel polo seu primeiro día de clase, nin o meu aburrimiento polo discurso que estaba a pronunciar o director, senón o brillo dos ollos do avó. Nese momento non lle prestara atención. Era un momento máis na vida normal dun cativo e do seu avó. Un avó que tamén me acompañara a min no meu primeiro día de colexio, o cal non recordo con nitidez. Pregúntome se nesa ocasión o avó tamén se emocionaría.

Supoño que co tempo imos deconstruíndo certos recordos para poder medrar como persoas. Uns recordos pintámoslos máis felices, como fago eu agora co recordo do primeiro día de colexio do meu irmán. Non obstante, hai outros recordos que ennegrecemos máis cos anos. Un deses recordos podería ser o día que Miguel chegou chorando do colexio e mamá pensou que lle pegara algún compañeiro porque lle entendera que rifara con eles. E rifar, rifara. O mellor amigo dixéralle que non tiña avós porque morreran. Miguel non sabía o que era a morte, non era a súa culpa. Nunca llo explicamos, se cadra porque esta familia sempre tratou a morte como un tabú. Pasoulle a mamá coa avoa Lola, pasoume a min con papá e meu irmán non podía ser a excepción. O caso foi que en dúas semanas Migueliño non se despegou do avó máis que para ir ás clases. Logo, normalizouno. Se cadra, incluso esqueceu a morte, como facemos todos e, co tempo, creceu e deixou de ir á casa do avó.

Acórdome do pranto de Miguel porque, ó mellor, agora son eu ese meniño de seis anos que (re)descobre a morte e a idea é tan poderosa que fai que queira chorar. Porén,

eu non vou chorar. Non vou chorar por non ter aproveitado o tempo que desperdiciéi sen ir ver ó avó. Tampouco vou chorar por non ter collido o teléfono as máis das veces, por non terme preocupado o suficiente, por non ter feito moitas cousas que quizais debería ter feito. Non vou chorar polo pasado malgastado porque tamén sei que houbo un pasado moi feliz, diso son conscientes a miña memoria e a miña conciencia, como xa dixen. Vou chorar polo futuro. Vou chorar porque levo dous sábados esperando unha chamada que esta vez si respondería, pero que sei que non se vai producir endexamais. Vou chorar porque xamais vai volver soar o teléfono o sábado pola tarde, porque nunca máis volverei a cortar cinco de cada sete chamadas, porque endexamais volverei escoitar a súa voz contándome a súa historia co Urco. Choro polo presente. Láio-me porque o avó volveu topar co Urco e eu non fun quen de estar aí para el, para defendelo como el sempre fixo con nós.

Só agardo que o Urco lle estea contando ó avó a súa historia con el e que se entendan. Que se algunha vez máis na miña vida teño que volver topar co Urco veña cun buzo e co meu avó suxeitándoo pola correa para me protexer de todo o malo, coma sempre.

Laura Paz Fentanes na Cátedra José Ángel Valente de Poesía e Estética da Universidade de Santiago de Compostela